

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Ενημερωτικό Τεύχος V, Μάιος 2026
Δημόσιες Συμβάσεις – AA LAWYERS LAW FIRM

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Νομολογιακές εξελίξεις στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων	1
Η ελλιπής τεκμηρίωση σκοπιμότητας σύμβασης ως ουσιώδης πλημμέλεια της διακήρυξης - Η υπ' αριθ. 1773/2025 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.	1
Αποδοχή οικονομικών προσφορών χωρίς προηγούμενη κλήση προς διευκρινίσεις σε διαγωνισμό υπηρεσιών καθαρισμού - Η υπ' αριθ. 400/2026 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου	2
Χαρακτηρισμός μικτής σύμβασης ως δημοσίου έργου και παραπομπή της υπόθεσης στην Ολομέλεια - Η υπ' αριθ. 64/2026 Πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου	4
Νόμιμη ματαίωση διαγωνισμού λόγω κινδύνου απώλειας χρηματοδότησης - Η υπ' αριθ. 1302/2025 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ	5
Νομιμότητα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής και μη υποδιαίρεσης σύμβασης σε τμήματα - Η υπ' αριθ. 405/2026 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου	6
II. Νομοθετικές εξελίξεις στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων	7

Το παρόν Ενημερωτικό Τεύχος συντάσσεται με πρωτοβουλία και επιμέλεια της ομάδας δημοσίων συμβάσεων της δικηγορικής εταιρείας AA LAWYERS. Στόχος του παρόντος τεύχους είναι να ενημερώσει με τρόπο ευσύνοπτο και περιεκτικό τους ενδιαφερόμενους για τις δημόσιες συμβάσεις, νομικούς και μη, αναφορικά με ενδιαφέρουσες εξελίξεις στο εν λόγω πεδίο με χρονικό πεδίο αναφοράς τον Μάιο 2026.

I. Νομολογιακές εξελίξεις στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων

Η ελλιπής τεκμηρίωση σκοπιμότητας σύμβασης ως ουσιώδης πλημμέλεια της διακήρυξης - Η υπ' αριθ. 1773/2025 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Υπόθεση: Με την υπ' αριθ. 1773/2025 απόφαση, η Γ' Ελάσσων Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου έκρινε ότι η ελλιπής τεκμηρίωση της σκοπιμότητας προμήθειας μπορεί να συνιστά ουσιώδη πλημμέλεια της διακήρυξης και να κωλύει την υπογραφή της σύμβασης. Η υπόθεση αφορούσε προσφυγές αναθεώρησης κατά απόφασης με την οποία είχε κριθεί ότι κωλύεται η υπογραφή σύμβασης για την προμήθεια, μέσω χρηματοδοτικής μίσθωσης οκταετούς διάρκειας, συμπληρωματικού κινητού εξοπλισμού προγράμματος συλλογής χαρτιού του Ειδικού Διαβαθμιδικού Συνδέσμου Νομού Αττικής (ΕΔΣΝΑ). Η επίμαχη Ομάδα Α αφορούσε, μεταξύ άλλων, 40

ηλεκτρικά απορριματοφόρα συλλογής χαρτιού, 20 ηλεκτρικές αποσπώμενες κιβωτάμαξες και 5 ηλεκτρικά οχήματα τύπου hook-lift, συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 27.927.500 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., πλέον ισόποσου δικαιώματος προαίρεσης.

Με την ως άνω απόφαση έγιναν δεκτά, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι:

Α) Η αρμοδιότητα για την αποκομιδή και μεταφορά στερεών αποβλήτων, κατόπιν διαλογής στην πηγή, ανήκει στους δήμους. Συνεπώς, ο Ειδικός Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος Νομού Αττικής (ΕΔΣΝΑ) μπορούσε να διενεργήσει την επίμαχη προμήθεια για λογαριασμό των δήμων της Περιφέρειας Αττικής μόνο κατόπιν σύναψης σχετικών προγραμματικών συμβάσεων. Δεν αρκεί προς τούτο η γενική επίκληση του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), της μακρόχρονης πρακτικής του ΕΔΣΝΑ ή της ανάγκης προώθησης της κυκλικής οικονομίας.

Β) Από το ίδιο το αντικείμενο της σύμβασης προέκυπτε πως η συντριπτική πλειονότητα του εξοπλισμού και ο κύριος σκοπός της δράσης αφορούσαν την πρωτογενή συλλογή έντυπου χαρτιού από σημεία απόρριψης, δηλαδή αντικείμενο που εμπίπτει στις αρμοδιότητες των δήμων. Ως εκ τούτου, απορρίφθηκε ο ισχυρισμός ότι η προμήθεια εξυπηρετούσε πρωτίστως τη διαδημοτική μεταφόρτωση και προσωρινή αποθήκευση, ώστε να υπάγεται αυτοτελώς στις αρμοδιότητες του ΕΔΣΝΑ.

Γ) Η τεκμηρίωση της σκοπιμότητας της προμήθειας αποτελεί υποχρεωτικό στοιχείο του φακέλου δημόσιας σύμβασης. Δεν αρκεί η γενική αναφορά στην ανάγκη ενίσχυσης ενός προγράμματος ή στην επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων. Απαιτείται συγκεκριμένη καταγραφή των αναγκών, κατά είδος και ποσότητα, καθώς και σαφής σύνδεση των αναγκών αυτών με το δημοπρατούμενο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο. Η υποχρέωση αυτή συνδέεται τόσο με τη δυνατότητα των οικονομικών φορέων να υποβάλουν ρεαλιστικές προσφορές όσο και με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Δ) Στην προκειμένη περίπτωση, διαπιστώθηκε αναντιστοιχία μεταξύ του δημοπρατούμενου εξοπλισμού και των πραγματικά τεκμηριωμένων αναγκών των δήμων. Από τους 50 δήμους που είχαν περιληφθεί στη μελέτη σκοπιμότητας, μόνο 7 είχαν υπογράψει προγραμματικές συμβάσεις με τον ΕΔΣΝΑ, ενώ για άλλους 16 είχε εγκριθεί μεν η σύναψη προγραμματικής σύμβασης, χωρίς όμως αυτή να έχει ολοκληρωθεί. Περαιτέρω, μόνον ορισμένοι δήμοι είχαν ζητήσει συγκεκριμένο αριθμό κινητών μέσων, ο οποίος υπολείπταν σημαντικά του αντικειμένου της διακήρυξης, ενώ δεν είχε ζητηθεί κανένα όχημα τύπου hook-lift.

Ε) Η παντελής ή ανεπαρκής τεκμηρίωση των πραγματικών αναγκών που καλείται να καλύψει η προμήθεια καθιστά ουσιωδώς πλημμελή τη διακήρυξη και, συνακόλουθα, τη διαγωνιστική διαδικασία στο σύνολό της.

Αποδοχή οικονομικών προσφορών χωρίς προηγούμενη κλήση προς διευκρινίσεις σε διαγωνισμό υπηρεσιών καθαρισμού - Η υπ' αριθ. 400/2026 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Υπόθεση: Με την υπ' αριθ. 400/2026 απόφαση, το Ζ' Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου εξέτασε ζητήματα σχετιζόμενα με τον προσυμβατικό έλεγχο συμφωνιών-πλαίσιο, το περιεχόμενο των οικονομικών προσφορών σε συμβάσεις υπηρεσιών

καθαρισμού και τη δυνατότητα κλήσης του αναδόχου προς παροχή διευκρινίσεων κατά το άρθρο 102 του ν. 4412/2016. Εν προκειμένω, η υπόθεση αφορούσε προσφυγή ανάκλησης κατά Πράξης του Ζ' Κλιμακίου, με την οποία είχε κριθεί ότι κωλύεται η υπογραφή δύο σχεδίων συμφωνιών-πλαίσιο για την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού των εγκαταστάσεων του 401 ΓΣΝΑ και του 414 ΣΝΕΝ.

Με την ως άνω απόφαση έγιναν δεκτά, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι:

Α) Στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών καθαρισμού, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, επί ποινή αποκλεισμού, να περιλαμβάνουν στην προσφορά τους τα στοιχεία του άρθρου 68 παρ. 1 του ν. 3863/2010, όπως ιδίως τον αριθμό εργαζομένων, τις ημέρες και ώρες εργασίας, τη συλλογική σύμβαση εργασίας, το προϋπολογιζόμενο ποσό νόμιμων αποδοχών, τις ασφαλιστικές εισφορές και τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο. Η υποχρέωση αυτή αποκλείει στη δυνατότητα ελέγχου της οικονομικής προσφοράς και στη διασφάλιση της τήρησης της εργατικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας.

Β) Από το άρθρο 68 του ν. 3863/2010, το άρθρο 92 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και τους όρους της διακήρυξης δεν προέκυπτε, εν προκειμένω, αυτοτελής υποχρέωση υποβολής αναλυτικής μεθοδολογίας υπολογισμού του μισθολογικού και ασφαλιστικού κόστους. Επομένως, δεν ήταν νόμιμος ο αυτόματος αποκλεισμός της προσφοράς αποκλειστικά λόγω μη υποβολής τέτοιας αναλυτικής μεθοδολογίας, εφόσον η σχετική υποχρέωση δεν προβλεπόταν ρητά και με σαφήνεια στη διακήρυξη.

Γ) Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, η αναθέτουσα αρχή όφειλε να επαληθεύσει την ορθότητα του δηλωθέντος εργατικού και ασφαλιστικού κόστους. Η ανάγκη αυτή ενισχυόταν από το γεγονός ότι δεν υπήρχε στον στα τεύχη προϋπολογισμός του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους από την αναθέτουσα αρχή, ώστε να μπορεί να γίνει αντιπαραβολή με τα δηλωθέντα ποσά της αναδόχου.

Δ) Η αναθέτουσα αρχή όφειλε, πριν από την κατακύρωση, να καλέσει την ανάδοχο να παράσχει πρόσθετες διευκρινίσεις κατά το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, προκειμένου να αποσαφηνιστεί ο τρόπος εξαγωγής του εργατικού κόστους. Η υποβολή τέτοιων διευκρινίσεων δεν θα συνιστούσε νέα ή τροποποιημένη προσφορά, εφόσον δεν μεταβάλλονταν τα ήδη δηλωθέντα συγκεντρωτικά ποσά μισθολογικού και ασφαλιστικού κόστους.

Ε) Η αποδοχή των οικονομικών προσφορών χωρίς την ανωτέρω προηγούμενη επαλήθευση κρίθηκε ότι έγινε με ελλιπή αιτιολογία και καθ' υπέρβαση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής. Η πλημμέλεια θεωρήθηκε ουσιώδης, διότι συνδέεται με σοβαρό λόγο δημοσίου συμφέροντος, ήτοι την προστασία των εργαζομένων και την τήρηση της εργατικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας.

ΣΤ) Το Δικαστήριο επισήμανε, πάντως, ότι η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συμμορφωθεί με την απόφαση με επανάληψη της διαδικασίας από το σημείο στο οποίο εμφιλοχώρησε η πλημμέλεια, κατά το άρθρο 106 παρ. 3 του ν. 4412/2016. Δηλαδή, η πλημμέλεια δεν οδηγεί κατ' ανάγκη σε οριστική ματαίωση της διαδικασίας, αλλά μπορεί να θεραπευθεί με επάνοδο στο κρίσιμο στάδιο και νόμιμη κλήση προς παροχή διευκρινίσεων.

Χαρακτηρισμός μικτής σύμβασης ως δημοσίου έργου και παραπομπή της υπόθεσης στην Ολομέλεια - Η υπ' αριθ. 64/2026 Πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Υπόθεση: Με την υπ' αριθ. 64/2026 Πράξη, το ΣΤ' Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανέδειξε τα κριτήρια με βάση τα οποία χαρακτηρίζεται μία μικτή σύμβαση, όταν αυτή περιλαμβάνει τόσο στοιχεία προμήθειας όσο και στοιχεία έργου. Η υπόθεση αφορούσε προσυμβατικό έλεγχο σύμβασης με αντικείμενο την ανέγερση του 7ου Γυμνασίου Δήμου Γλυφάδας, προϋπολογισμού 3.387.096,77 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., η οποία είχε δημοπρατηθεί ως σύμβαση προμήθειας προκατασκευασμένου σχολικού κτιρίου και εργασιών διαμόρφωσης υποδομής, περιβάλλοντος χώρου και αθλητικών γηπέδων.

Με την ως άνω Πράξη έγιναν δεκτά, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι:

Α) Για τον χαρακτηρισμό μιας μικτής σύμβασης, κρίσιμο δεν είναι μόνο ο τίτλος που της δίδεται από την αναθέτουσα αρχή ούτε αποκλειστικά η ποσοτική υπεροχή ενός σκέλους του προϋπολογισμού. Αντιθέτως, πρέπει να εξετάζονται τα ουσιώδη στοιχεία κάθε συμβατικού τύπου, ο βαθμός ένταξής τους στη σύμβαση, η συμβολή τους στο ενιαίο λειτουργικό αποτέλεσμα και ο κύριος ή παρεπόμενος χαρακτήρας τους.

Β) Το αντικείμενο της σύμβασης δεν εξαντλείται στην απλή προμήθεια και τοποθέτηση προκατασκευασμένων στοιχείων. Αντιθέτως, περιλαμβάνει σύνθετο πλέγμα τεχνικών εργασιών, όπως αρχιτεκτονικές και στατικές μελέτες, προσαρμογή του κτιρίου στον συγκεκριμένο χώρο, εργασίες θεμελίωσης, διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου, κατασκευή υποδομών, πλήρη εγκατάσταση και παράδοση ενός λειτουργικού σχολικού κτιρίου.

Γ) Ιδιαίτερη σημασία αποδόθηκε στο γεγονός ότι τα κριτήρια ανάθεσης αξιολογούσαν, μεταξύ άλλων, την αρχιτεκτονική και στατική μελέτη, τη χωροθέτηση του κτιρίου, τη λειτουργικότητα, την προσβασιμότητα, την τεχνική λύση, τη βιωσιμότητα και το χρονοδιάγραμμα κατασκευής. Κατά το Κλιμάκιο, τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν τον σύνθετο τεχνικό χαρακτήρα της σύμβασης και την απομακρύνουν από τη λογική μιας απλής προμήθειας.

Δ) Το γεγονός ότι η προμήθεια του προκατασκευασμένου κτιρίου εμφανίζεται ως οικονομικά σημαντικότερο σκέλος δεν θεωρήθηκε αποφασιστικό. Το Κλιμάκιο έκρινε ότι το οικονομικό και λειτουργικό αντικείμενο της σύμβασης είναι ενιαίο: η ανέγερση και παράδοση πλήρους, λειτουργικού σχολικού κτιρίου. Επομένως, δεν μπορεί να απομονωθεί τεχνητά το σκέλος της προμήθειας από το σύνολο των τεχνικών εργασιών που απαιτούνται για την επίτευξη του τελικού αποτελέσματος.

Ε) Κατόπιν αυτών, το Κλιμάκιο κατέληξε ότι η ελεγχόμενη σύμβαση, παρά τον χαρακτηρισμό της από την αναθέτουσα αρχή ως σύμβασης προμήθειας, συνιστά κατ' ουσίαν δημόσιο έργο, κατά την έννοια του ν. 4412/2016. Η κρίση αυτή έχει σημασία όχι μόνο για τους εφαρμοστέους κανόνες αλλά και για την αρμοδιότητα του σχηματισμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου που διενεργεί τον προσυμβατικό έλεγχο.

ΣΤ) Επειδή, όμως, είχε προηγηθεί αντίθετη κρίση του Ε' Κλιμακίου με την υπ' αριθ. 37/2026 Πράξη, κατά την οποία η σύμβαση είχε θεωρηθεί υπαγόμενη στην αρμοδιότητα του ΣΤ' Κλιμακίου, το ΣΤ' Κλιμάκιο δεν προχώρησε σε οριστική κρίση

επί της νομιμότητας της σύμβασης. Αντιθέτως, παρέπεμψε το ζήτημα στην Ελάσσονα Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προκειμένου να αρθεί η αμφισβήτηση ως προς τον ορθό χαρακτηρισμό της σύμβασης και την αρμοδιότητα ελέγχου.

Νόμιμη ματαίωση διαγωνισμού λόγω κινδύνου απώλειας χρηματοδότησης - Η υπ' αριθ. 1302/2025 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ

Υπόθεση: Με την υπ' αριθ. 1302/2025 απόφαση, η ΕΑΔΗΣΥ δέχθηκε ότι ο σοβαρός και συγκεκριμένος τεκμηριωμένος κίνδυνος απώλειας χρηματοδότησης μπορεί να δικαιολογήσει τη ματαίωση διαγωνιστικής διαδικασίας, ακόμη και σε προχωρημένο στάδιο. Η υπόθεση αφορούσε ματαίωση ανοικτού διαγωνισμού έργου, εκτιμώμενης αξίας 6.120.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, ο οποίος χρηματοδοτούνταν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η ματαίωση είχε αποφασιστεί κατ' επίκληση του άρθρου 106 παρ. 2 περ. β' του ν. 4412/2016, λόγω ουσιώδους μεταβολής των οικονομικών και τεχνικών παραμέτρων της διαδικασίας.

Με την ως άνω απόφαση έγιναν δεκτά, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι:

Α) Το έργο υπαγόταν στο RRF, με ρητή καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης 30.06.2026 στο Τεχνικό Δελτίο. Παρά τη σημαντική πρόοδο του διαγωνισμού, η διάρκεια εκτέλεσης (16 μήνες) σε συνδυασμό με τις δικαστικές εξελίξεις που επανέφεραν τη διαδικασία στο στάδιο αξιολόγησης καθιστούσαν ανέφικτη την εμπρόθεσμη ολοκλήρωση. Η ΕΑΔΗΣΥ δέχθηκε ότι αυτό οδηγεί σε βέβαιη απένταξη και άρα σε έλλειψη διαθέσιμων πιστώσεων, κάτι που μεταβάλλει ουσιωδώς τα οικονομικά δεδομένα της ανάθεσης.

Β) Όταν η διενεργούσα αρχή ενεργεί για λογαριασμό της αναθέτουσας, είναι θεμιτό —και εν προκειμένω αναγκαίο— να λαμβάνεται υπόψη η θέση της αναθέτουσας ως προς το αν εξακολουθεί να ενδιαφέρεται για την εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου.

Γ) Η ματαίωση δεν αποκλείεται απλώς και μόνο επειδή ο διαγωνισμός βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο. Κατά την ΕΑΔΗΣΥ, όσο η διαδικασία δεν έχει ολοκληρωθεί, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ασκήσει τη διακριτική της ευχέρεια περί ματαίωσης, εφόσον συντρέχει νόμιμος λόγος και η απόφαση είναι ειδικώς αιτιολογημένη. Το άρθρο 106 δεν θέτει χρονικό φραγμό: η διακριτική ευχέρεια ματαίωσης υφίσταται μέχρι τη σύναψη της σύμβασης, διαφορετικά η διοίκηση θα εξαναγκαζόταν να αναθέσει μη χρηματοδοτούμενη σύμβαση.

Δ) Η «μελλοντική» απώλεια χρηματοδότησης δεν θεωρήθηκε υποθετική αλλά προεξοφλημένη με βάση επίσημο έγγραφο (Τεχνικό Δελτίο) και το μη συμπίεστο χρονοδιάγραμμα.

Νομιμότητα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής και μη υποδιαίρεσης σύμβασης σε τμήματα - Η υπ' αριθ. 405/2026 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Υπόθεση: Με την υπ' αριθ. 405/2026 απόφαση, το Ζ' Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου εξέτασε τη νομιμότητα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, τον τρόπο υπολογισμού του απαιτούμενου κύκλου εργασιών και τη μη υποδιαίρεση σύμβασης υπηρεσιών σε τμήματα. Η υπόθεση αφορούσε προσφυγή ανάκλησης κατά Πράξης Επιτρόπου, με την οποία είχε κριθεί ότι καλύπτεται η υπογραφή σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών εστίασης και διανομής γευμάτων στις υγειονομικές μονάδες Βέροιας και Νάουσας του Γενικού Νοσοκομείου Ημαθίας, διάρκειας δύο ετών, με δικαίωμα προαίρεσης για ένα επιπλέον έτος και συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1.154.016 ευρώ προ Φ.Π.Α., συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προαίρεσης.

Με την ως άνω απόφαση έγιναν δεκτά, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι:

Α) Ο απαιτούμενος ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών δεν πρέπει, κατά κανόνα, να υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Κρίθηκε, πάντως, ότι για τον υπολογισμό του ορίου αυτού δεν λαμβάνεται υπόψη η αξία του δικαιώματος προαίρεσης. Στην προκειμένη περίπτωση, η διακήρυξη είχε λάβει ως βάση την αξία της σύμβασης μαζί με την προαίρεση, με αποτέλεσμα ο απαιτούμενος ειδικός κύκλος εργασιών να υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας χωρίς την προαίρεση.

Β) Παρά την ως άνω πλημμέλεια, το Ελεγκτικό Συνέδριο έκρινε ότι αυτή δεν ήταν ουσιώδης. Συγκεκριμένα, συνεκτιμώντας τη φύση των υπηρεσιών, το μέγεθος του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και το ύψος του κριτηρίου χρηματοοικονομικής επάρκειας, δέχθηκε ότι η απαίτηση δεν ήταν υπέρμετρα περιοριστική, δεν έπληξε τον ανταγωνισμό και δεν απέκλεισε την πρόσβαση μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον διαγωνισμό. Ως εκ τούτου, η παράλειψη ειδικής αιτιολόγησης στα έγγραφα της σύμβασης ή στην έκθεση του άρθρου 341 ν. 4412/2016 δεν επέδρασε στην νομιμότητα της διαδικασίας.

Γ) Ως προς την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, η προσβαλλόμενη Πράξη είχε θεωρήσει ότι το κριτήριο περί προηγούμενης εμπειρίας εισήγαγε ανεπίτρεπτη διάκριση, διότι δήθεν απαιτούσε εμπειρία αποκλειστικά από δημόσιο φορέα. Το Δικαστήριο, όμως, έκρινε ότι από τη διατύπωση της διακήρυξης, η οποία αναφερόταν σε «νοσοκομεία ή θεραπευτήρια», προέκυπτε ότι γινόταν δεκτή προηγούμενη εμπειρία ανεξαρτήτως του δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα του αποδέκτη των υπηρεσιών. Συνεπώς, ο σχετικός διακωλυτικός λόγος έγινε δεκτό ότι ερείδεται σε εσφαλμένη παραδοχή.

Δ) Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η κρίση περί αυτοτελούς, και όχι σωρευτικής, εκτίμησης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. Το Ελεγκτικό Συνέδριο επανέλαβε ότι η

νομιμότητα κάθε κριτηρίου ποιοτικής επιλογής κρίνεται ξεχωριστά, λόγω της διακριτής λειτουργίας που επιτελεί κάθε απαίτηση. Δεν μπορεί, δηλαδή, ένα σύνολο καταρχήν νόμιμων κριτηρίων να θεωρηθεί μη νόμιμο απλώς κατόπιν σωρευτικής εκτίμησης, χωρίς ειδική και αυτοτελή τεκμηρίωση της πλημμέλειας καθενός από αυτά.

Ε) Ως προς τη μη υποδιαίρεση της σύμβασης σε τμήματα, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι η αναθέτουσα αρχή διαθέτει διακριτική ευχέρεια να δημοπρατήσει ενιαία το αντικείμενο, εφόσον η επιλογή αυτή δικαιολογείται από τη φύση και τις λειτουργικές ανάγκες της σύμβασης. Στην προκειμένη περίπτωση, κρίθηκε ότι η ενιαία ανάθεση των υπηρεσιών για τις υγειονομικές μονάδες Βέροιας και Νάουσας δικαιολογούνταν από την τοπική εγγύτητα και λειτουργική διασύνδεσή τους, την ανάγκη ενιαίας οργάνωσης και κεντρικού συντονισμού, καθώς και την ορθολογικότερη και οικονομικότερη εξυπηρέτηση του σκοπού της σύμβασης.

ΣΤ) Η παράλειψη αναφοράς των λόγων μη υποδιαίρεσης στα έγγραφα της σύμβασης δεν κρίθηκε, υπό τις περιστάσεις, ως ουσιώδης πλημμέλεια. Κατά το Δικαστήριο, οι σχετικοί λόγοι προέκυπταν από τα χαρακτηριστικά της σύμβασης και δεν διαπιστώθηκε ότι η ενιαία δημοπράτηση παρεμπόδιζε τη συμμετοχή μικρομεσαίων επιχειρήσεων ή έπληξε τον ανταγωνισμό. Ως εκ τούτου, έγινε δεκτή η προσφυγή ανάκλησης και η παρέμβαση, ανακλήθηκε η προσβαλλόμενη Πράξη και κρίθηκε ότι δεν κωλύεται η υπογραφή της σύμβασης.

II. Νομοθετικές εξελίξεις στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων

Οι νομοθετικές εξελίξεις του παρόντος τεύχους κινούνται σε δύο επίπεδα: αφενός, σε επίπεδο προτεινόμενης ρύθμισης για την ενίσχυση της διαφάνειας στη δημόσια δαπάνη μέσω της πλατφόρμας «Smart Διαύγεια – GovSpend» και, αφετέρου, σε επίπεδο ήδη ψηφισμένων διατάξεων του ν. 5301/2026 με ειδικό ενδιαφέρον για τις δημόσιες συμβάσεις.

Η πρόταση νόμου για το «Smart Διαύγεια – GovSpend» δεν αποτελεί ισχύον δίκαιο. Αναδεικνύει, όμως, την τάση αξιοποίησης διαλειτουργικών δημόσιων δεδομένων, και αυτοματοποιημένων εργαλείων ανάλυσης για σκοπούς διαφάνειας, λογοδοσίας και υποβοήθησης του ελεγκτικού έργου.

Ο ν. 5301/2026 περιλαμβάνει στοχευμένες παρεμβάσεις με σημασία για το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων: α) ειδικές ρυθμίσεις για τον προσυμβατικό έλεγχο και την παρακολούθηση συμβάσεων στρατηγικής σημασίας με εμπλοκή της Ε.Ε.ΣΥ.Π. και του Τ.Ε.Ε., β) ρύθμιση της δικαστικής επίλυσης διαφορών κατά την εκτέλεση συμβάσεων της ΕΥΔΑΠ και της ΕΥΑΘ και γ) ειδικό καθεστώς για συνδεδεμένες εταιρείες της ΕΑΒ, υπό τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις.

Ειδικότερα:

A. Πρόταση νόμου για την πλατφόρμα «Smart Διαύγεια – GovSpend»

Κατατέθηκε πρόταση νόμου με αντικείμενο τη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας ανάλυσης της δημόσιας δαπάνης, υπό την ονομασία «**Smart Διαύγεια** –

GovSpend». Σκοπός της πρότασης είναι η ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη δημόσια διοίκηση, μέσω της συγκέντρωσης, διασύνδεσης και αξιοποίησης δεδομένων που ήδη δημοσιεύονται βάσει της κείμενης νομοθεσίας. Η πλατφόρμα προτείνεται να λειτουργεί επικουρικά προς τον ελεγκτικό και κοινοβουλευτικό έλεγχο, χωρίς να μεταβάλλει τις υφιστάμενες υποχρεώσεις δημοσίευσης των φορέων.

Ειδικότερα, η πρόταση προβλέπει ότι η πλατφόρμα θα αντλεί δεδομένα, μέσω μηχανισμών διαλειτουργικότητας, από συστήματα δημοσιότητας διοικητικών πράξεων, πληροφοριακά συστήματα δημοσίων συμβάσεων, μητρώα οικονομικών φορέων, συστήματα δημοσιονομικής διαχείρισης και λοιπά δημόσια μητρώα οικονομικού αντικείμενου. Τα δεδομένα αυτά θα παρουσιάζονται με συγκεντρωτικά στοιχεία, συγκρίσεις ανά χρονική περίοδο, στατιστική επεξεργασία, πίνακες, γραφήματα και δημόσια ψηφιακά dashboards.

Η πρόταση προβλέπει συμμόρφωση με τη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, καθώς και πιλοτική λειτουργία της πλατφόρμας εντός δώδεκα μηνών από τη δημοσίευση του νόμου. Με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών θα καθοριστούν οι τεχνικές προδιαγραφές, τα πρότυπα δεδομένων, τα επίπεδα πρόσβασης, τα μέτρα ασφάλειας και οι λοιπές αναγκαίες λεπτομέρειες εφαρμογής.

Η πρόταση αυτή είναι ακόμη ένα προτεινόμενο νομοθετικό κείμενο. Το επόμενο πρακτικό στάδιο είναι να εισαχθεί προς επεξεργασία στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής. Μόνο αν συζητηθεί, υπερψηφιστεί και δημοσιευθεί σε ΦΕΚ θα καταστεί νόμος.

B. Νόμος υπ' αριθ. 5301/2026 (ΦΕΒ Α' 74/15.05.2026)

Δημοσιεύθηκε ο Νόμος υπ' αριθ. 5301/2026 (ΦΕΒ Α' 74/15.05.2026) με τίτλο «*Διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2226 του Συμβουλίου της 17ης Οκτωβρίου 2023 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2025/872 του Συμβουλίου της 14ης Απριλίου 2025 για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις και λοιπές διατάξεις*» στον οποίο συμπεριλαμβάνονται διατάξεις με σημασία για το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων ως εξής:

Άρθρο 62 Προσυμβατικός έλεγχος συμβάσεων του Αναπτυξιακού Προγράμματος Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας με φορέα ωρίμανσης, διενέργειας διαγωνισμού και παρακολούθησης της εκτέλεσης, την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Ανώνυμη Εταιρεία - Ανάθεση στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας αρμοδιοτήτων διευθύνουσας υπηρεσίας σε συμβάσεις του Αναπτυξιακού Προγράμματος Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας - Προσθήκη παρ. 4, 5, 6 και 7 στο άρθρο 130 του ν. 4799/2021

Στο άρθρο 130 του ν. 4799/2021 (Α' 78), περί διαδικασίας ανάθεσης στο Τ.Α.Ι.ΠΕ.Δ. ως φορέα ωρίμανσης, προστίθενται παρ. 4, 5, 6 και 7 ως εξής:

«4. Για τις Συμβάσεις του Προγράμματος του άρθρου 126, για τις οποίες έχει ορισθεί η Ε.Ε.Σ.Υ.Π., ως φορέας ωρίμανσης και διενέργειας του διαγωνισμού, καθώς και παρακολούθησης της εκτέλεσης των συμβάσεων και οι οποίες χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή/και ευρωπαϊκούς πόρους, εφαρμόζεται η παρ. 2 του άρθρου 200 του ν. 4820/2021 (Α' 130), περί προσυμβατικού ελέγχου. Στην περίπτωση αυτή η Ε.Ε.Σ.Υ.Π. δικαιούται να ζητά από το αρμόδιο κλιμάκιο να ασκεί προσυμβατικό έλεγχο σχεδίου διακήρυξης. 5. Ειδικώς για τις συμβάσεις του Αναπτυξιακού Προγράμματος Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας του άρθρου 126, που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, και για τις οποίες η Ε.Ε.Σ.Υ.Π. διενεργεί την ωρίμανση, τις διαγωνιστικές διαδικασίες και την παρακολούθηση της εκτέλεσης αυτών κατά το άρθρο 5B του ν. 3986/2011 (Α' 152), περί ωρίμανσης συμβάσεων στρατηγικής σημασίας, ως διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία δύναται να ορίζεται, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.). Με όμοια απόφαση δύναται να αντικαθίσταται η διευθύνουσα ή επιβλέπουσα υπηρεσία από το Τ.Ε.Ε.. 6. Για την εφαρμογή της παρ. 5, το Τ.Ε.Ε. ορίζει τους αρμόδιους μηχανικούς από μητρώο που καταρτίζει και τηρεί, προσδιορίζει τα καθήκοντά τους, καθώς και τα απαιτούμενα προσόντα αυτών, με γνώμονα τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αντικειμενικότητας και της αποφυγής συγκρούσεων συμφερόντων, παρακολουθεί το έργο τους και γενικά προβαίνει σε κάθε ενέργεια που απαιτείται για την καλή και έγκαιρη εκτέλεση των έργων. Το ποσοστό αμοιβής του Τ.Ε.Ε., για την κάλυψη των δαπανών του για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της παρ. 5, ανέρχεται σε ποσοστό έως δύο τοις εκατό (2%) επί του προϋπολογισμού εκάστου έργου και βαρύνει αυτόν. Από την παραπάνω αμοιβή, αμείβονται οι μηχανικοί του μητρώου του Τ.Ε.Ε.. 7. Με απόφασή του Τ.Ε.Ε. ρυθμίζονται: α) οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συναρτώνται με την κατάρτιση και τήρηση του μητρώου της παρ. 6, οι αρμοδιότητες του Τ.Ε.Ε. σχετικά με τον έλεγχο των προσόντων των ενδιαφερομένων, καθώς και η δυνατότητα άσκησης διοικητικής προσφυγής σε περίπτωση απόρριψης αίτησης εγγραφής τους στο μητρώο, και β) οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα που συναρτώνται με την ευθύνη του Τ.Ε.Ε. και των μηχανικών έναντι του κυρίου του έργου, τις εγγυήσεις αμεροληψίας των μηχανικών και τα μέτρα για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων με τον ανάδοχο, το ύψος της αμοιβής των μηχανικών του μητρώου, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που συνδέεται με την απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων της διευθύνουσας ή επιβλέπουσας υπηρεσίας από το Τ.Ε.Ε.»

Άρθρο 67 Δικαστική επίλυση διαφορών που προκύπτουν κατά την εκτέλεση συμβάσεων που αναθέτουν η Εταιρεία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας και η Εταιρεία Υδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης - Προσθήκη άρθρου 27Α στον ν. 5037/2023

Στον ν. 5037/2023 (Α' 78) προστίθεται άρθρο 27Α, ως εξής:

«Άρθρο 27Α Δικαστική επίλυση διαφορών που προκύπτουν κατά την εκτέλεση συμβάσεων που αναθέτουν η Εταιρεία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας και η Εταιρεία Υδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης 1. Κάθε διαφορά που προκύπτει κατά την εκτέλεση συμβάσεων του ν. 4412/2016 (Α' 147), οι οποίες ανατίθενται από την

Εταιρεία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας (Ε.Υ.Δ.Α.Π. Α.Ε.) ή την Εταιρεία Υδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε.) επιλύεται με την άσκηση προσφυγής ή αγωγής ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών ή Θεσσαλονίκης αντίστοιχα, εφόσον πρόκειται για σύμβαση προμήθειας ή παροχής υπηρεσιών, και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών ή Θεσσαλονίκης αντίστοιχα, εφόσον πρόκειται για σύμβαση έργου ή μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών. 2. Πριν από την άσκηση της προσφυγής στο Διοικητικό Πρωτοδικείο ή Διοικητικό Εφετείο, αντίστοιχα, σύμφωνα με την παρ. 1, προηγείται ένσταση, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη ή κατά περίπτωση στους Κανονισμούς Ανάθεσης και Εκτέλεσης Συμβάσεων της Ε.Υ.Δ.Α.Π. Α.Ε. ή της Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε., αντίστοιχα, διαφορετικά η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Δεν απαιτείται η τήρηση ενδικοφανούς προδικασίας αν ασκείται από τον ενδιαφερόμενο αγωγή, στο δικόγραφο της οποίας δεν σωρεύεται αίτημα ακύρωσης ή τροποποίησης της προσβαλλόμενης πράξης ή παράλειψης. 3. Αναλόγως εφαρμόζονται κατά περίπτωση, οι παρ. 3 έως 5 και 7 του άρθρου 175 του ν. 4412/2016, οι παρ. 3 έως 6 του άρθρου 205Α του ν. 4412/2016, και συμπληρωματικά ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97). 4. Οι παρ. 1 έως 3 εφαρμόζονται στο σύνολο των διαφορών που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση συμβάσεων, η διαδικασία ανάθεσης των οποίων εκκινεί μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος.»

Άρθρο 100 Συνδεδεμένες εταιρείες με την Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία Α.Ε. - Προσθήκη παρ. 4B στο άρθρο 1 του ν. 3429/2005

Στο άρθρο 1 του ν. 3429/2005 (Α' 314), περί των ορισμών και του πεδίου εφαρμογής αυτού, προστίθεται παρ. 4B ως εξής:

«4B. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του ενωσιακού δικαίου και εφόσον δεν αποτελούν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), τα συνδεδεμένα νομικά πρόσωπα της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία Α.Ε.» και τον διακριτικό τίτλο «Ε.Α.Β. Α.Ε.», όταν δεν εξυπηρετούν σκοπό δημοσίου συμφέροντος, δεν είναι δημόσιες επιχειρήσεις, κατά την έννοια του παρόντος νόμου, δεν είναι αναθέτουσες αρχές, δεν συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, δεν εφαρμόζονται οι κανόνες του δημοσίου λογιστικού και υπάγονται στον ν. 4548/2018 (Α' 104), περί ανωνύμων εταιρειών.»

Η παρουσίαση έχει ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν υποκαθιστά εξειδικευμένη νομική συμβουλή επί συγκεκριμένης υπόθεσης.

Για την AA LAWYERS,

Η ομάδα των δημοσίων συμβάσεων